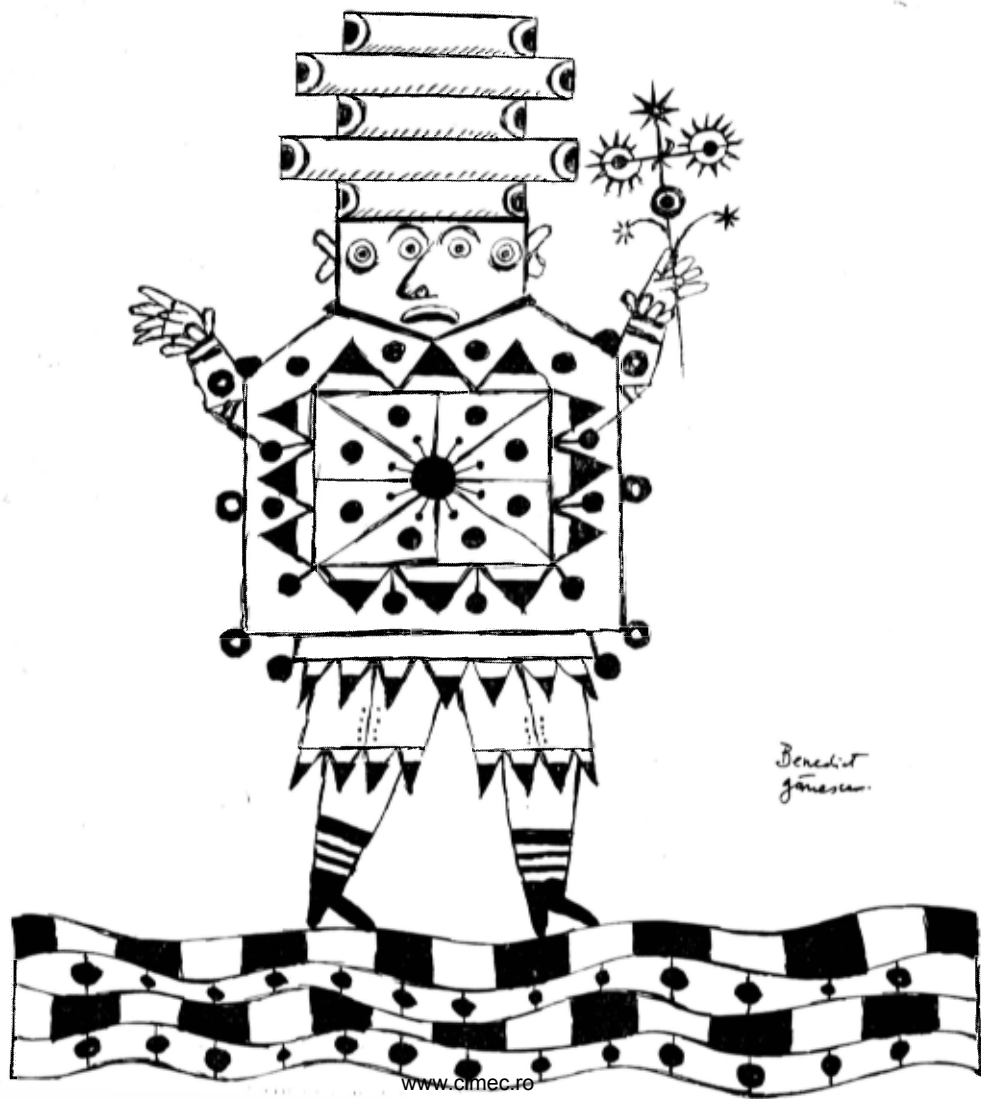

Bilete de circ

comedie într-un act
de Ilie Păunescu

August-Prostul
Popescu
Soția lui
Valeriu

Perdea. În fund, la mijloc, un stîlp metalic: stație de autobuze. Lîngă el, în picioare, soții Popescu. Popescu își ține bărbia în pumn. Privire concentrată. Meditează. Ceva mai încolo, în penumbră, Valeriu. În față, o floare crește printre pietrele pavajului. Fanfară de circ, tot timpul acțiunii.

AUGUST-PROSTUL (*intră din stînga. Uede floarea. Se oprește, e profund emoționat. Se întoarce spre soții Popescu*): Curios... O floare în mijlocul străzii... Foarte curios, nu vi se pare?

POPESCU (*se uită la ceas*): Hm... (*Meditează.*)

SOȚIA: Mă plictisești. Ți-am spus, ai răbdare, nu te mai uita la ceas. (*Pauză.*)

AUGUST-PROSTUL: Ați observat? A crescut o floare în mijlocul străzii. Foarte curios, nu vi se pare?

SOȚIA: Lasă-ne în pace, ne grăbim. Avem bilete la circ și rabla asta de autobuz (*Gest spre culisa dreaptă*), nici gînd n-are să vină! O să întirziem.

AUGUST-PROSTUL (*panică*): Așa e, autobuzul!... (*Se întoarce spre floare, cade în genunchi, plînge.*) Sărmană floare plăpîndă! Ce cauți în calea lui? Acum, uite, chiar acum vine mașina și cînd te-o călca, praf te face! (*Plînge cu hohote.*)

POPESCU (*se uită la ceas*): Ha!

SOȚIA: Dă-l încolo de ceas, tu n-auzi? Mă chinuiești! Mă chinuiești îngrozitor!

AUGUST-PROSTUL (*se ridică, se apropie de soții Popescu*): Nu vă mai certăți. Dați-mi o mîină de ajutor, să salvez floarea.

SOȚIA: N-am timp. Sînt nervoasă, foarte nervoasă. Presimt că de data asta divorțez.

AUGUST-PROSTUL: Și floarea? E urîtă, neștiutoare și plăpîndă. Ce facem cu ea? O părăsim în calea autobuzului sau o rupem? Mi-aș împodobi butoniera măcar un ceas.

SOȚIA: Te privește.

AUGUST-PROSTUL: Nici vorbă s-o rup! Arată ca vai de lume. Nu merită să devină podoabă. Cine știe, poate mai țirziu. Dar pînă atunci? Ce-i de făcut pînă atunci?

SOȚIA: Din două, una: ori îl împușcă, ori divorțez!

AUGUST-PROSTUL: Ce-ai spus?

SOȚIA: Ori îl împușcă, ori divorțez.

AUGUST-PROSTUL: Cine să-l împuște?

SOȚIA (*gest spre Valeriu*): El.

AUGUST-PROSTUL: Pe cine?

SOȚIA (*arată spre Popescu*): Pe el.

AUGUST-PROSTUL: Din cauza biletelor?

SOȚIA: Nu.

AUGUST-PROSTUL: Din cauza ceasului?

SOȚIA: Poate.

AUGUST-PROSTUL: Ce e drept, e drept: se uită prea des la ceas. (*Il arată pe Popescu*). Urît din partea lui.

Fac prinsoare că acum cîțiva ani se uita la dumneata. Ei, ce să-i faci, ceasul nu ne spune același lucru înainte și după căsătorie. Înainte, trece vremea greu fiindcă ea nu mai vine. După, fiindcă nu mai pleacă.

POPESCU (*se uită la ceas*): Ha-ah!...

SOȚIA: Iarăși... (*Se întoarce spre Popescu, strigă.*) Monstru! Ești un monstru cu ceasornic! (*Pleacă de lîngă el, se duce la Valeriu. Scoate un revolver din poșetă, i-l dă, arată spre Popescu.*) Împușcă-l!

VALERIU: Nu!

SOȚIA: E un monstru, mă chinuiește îngrozitor, merită să moară.

VALERIU: Crezi?

SOȚIA: Sînt convinsă. Dacă mă iubești, ucide-l!

VALERIU: Nu pot, ți-am mai spus, nu sînt în stare...

SOȚIA: Trebuie, nu mai șovăi! Altfel, te părăsesc...

VALERIU: Să nu faci una ca asta! Aș muri!

SOȚIA: O, cît aș suferi!... Bine, rămîn. Dar îl omori, nu-i așa?

VALERIU (*ia revolverul*): Dacă ții tu neapărat...

AUGUST-PROSTUL (*Soției*): Stai, să lămurim lucrurile. (*Gest spre Popescu.*) El e Valeriu Popescu, soțul tău. Da?

SOȚIA : Nu, soțul meu Valeriu Popescu
e el. *(Îl arată pe Valeriu.)*

AUGUST-PROSTUL : Aha... Și el ?

(Gest spre Popescu.)

SOȚIA : Popescu Valeriu, soțul meu.

AUGUST-PROSTUL : Cum vine asta ?

SOȚIA : Cum ți-am spus. Popescu Valeriu, soțul meu.

AUGUST-PROSTUL : Nu pricep.

SOȚIA : E simplu. *(Gest spre Popescu.)*

Sustine că nu-i place Valeriu Popescu.
E prea familiar. Ca și cum l-ar bătea
cineva pe umăr.

AUGUST-PROSTUL : Aha, înțeleg.

(Arată spre Valeriu.) Numai unul ca el
poate să fie Valeriu Popescu.

SOȚIA : Exact. În schimb, dumnealui
(Gest spre Popescu) nu poate fi decât
Popescu Valeriu.

AUGUST-PROSTUL : De ce ?

SOȚIA : Sună mai oficial, mai serios,
mai distant, mai important !

AUGUST-PROSTUL : Perfect, am lă-
murit totul. Continuati.

SOȚIA *(se întoarce spre Valeriu)* : Acum
e momentul. Împușcă-l !

VALERIU : Dar nu e drept, nu e practi-
c. Ce m-aș face fără el ? De când a
apărut, rezolvă totul. Eu n-aș reuși
niciodată. El reușește totdeauna.

SOȚIA : Cu mine, nu. Eu te iubesc pe
tine. Pe el nu pot să-l sufăr. Te rog,
iubitule, te rog mult de tot, trage !

VALERIU : Pe răspunderea ta ?

SOȚIA : Pe răspunderea mea.

VALERIU : Mă rog... *(Se întoarce spre
Popescu.)* Așază-te ca lumea, să nu
greșesc. *(Ridică revolverul, îl ochește.)*

POPESCU *(se întoarce cu fața la el, e
mai marțial ca oricând)* : He !...

VALERIU *(mîna cu revolverul îi cade,
se întoarce spre Soție)* : Are dreptate,
ar fi o prostie. *(Aruncă revolverul.)*
Nu pot... Iartă-mă, adio !... *(Se îndreaptă
spre culisa stîngă.)*

AUGUST-PROSTUL : Hei, încotro ?
(Valeriu se oprește.)

SOȚIA *(concomitent)* : O, nu mai e ni-
mic de făcut... Trebuie să divorțez !

(Pleacă spre culisa dreaptă.)

AUGUST-PROSTUL : Stai !

SOȚIA *(din mers)* : Nu !

AUGUST-PROSTUL : *(aleargă după ea,
o prinde de mînă)* : STAI ! *(Soția se
oprește.)* Te-ntreci cu gluma. Vă-ntre-
ceți cu gluma. *(Vorbește cu floarea.)*
Destul !... La urma-urmei, floarea e
floare și buruiăna, buruiănă. Tu ce
ești ? Trebuie să lămurim și chestia
asta, neapărat.

(Fanfara, mai tare.)

AUGUST-PROSTUL *(la rampă, adre-
sîndu-se publicul)* : Ascultați cu aten-
ție, urmăriți cu răsuflarea tăiată ! Nu
pierdeți ocazia, misterul se va spul-
bera !... Cine e el ? *(Gest spre Popes-
cu.)* Cine e celălalt ? *(Gest spre Va-
leriu.)* Ce vrea ea ? *(Gest spre Soție.)*
Ce soartă are dumneaei ? *(Gest spre
floare. Se întoarce spre Valeriu. Alt
ton.)* S-o luăm metodic. Cînd s-a năs-
cut dînsul ? *(Îl arată pe Popescu.)*

VALERIU : Drept să-ți spun, nu știu.

AUGUST-PROSTUL : E mai tînăr sau
mai bătrîn decît tine ?

VALERIU : Mai tînăr, vezi bine. De vre-
me ce s-a născut în mine...

AUGUST-PROSTUL : Cînd ?

VALERIU : Ți-am spus, nu știu exact.
Cîndva.

AUGUST-PROSTUL *(se întoarce spre
Popescu)* : Cînd ?

POPESCU *(superb)* : Ha !... *(Îi întoarce
spatele, disprețuitor.)*

AUGUST-PROSTUL *(vorbește cu Vale-
riu)* : Cînd erai la școală ?

VALERIU : Parcă. Dar atunci apărea
mai rar. Pe urmă, la serviciu, a în-
ceput să vină mai des. În cele din
urmă, în fiecare zi. Îmi ia locul peste
tot, mă scoate din toate încurcăturile.

AUGUST-PROSTUL : Cum ?

VALERIU : Nu vezi ? E impozant, im-
portant, face impresie.

AUGUST-PROSTUL : Atîta tot ?

VALERIU : Găsești că e puțin ?

AUGUST-PROSTUL : Nu mă pricep.
Întreb : atîta tot ?

VALERIU : Nu. Rezolvă și problemele.
Anumite probleme.

AUGUST-PROSTUL : De exemplu.

VALERIU : Uite, de pildă, problema cu
bătutul la ușă.

AUGUST-PROSTUL : Mai clar, ce tot
îndrugă acolo ?

VALERIU : Trebuia să reglementez felul
cum se va bate la ușă în toate între-
prinderile de interes republican. Nu
eram în stare. Problemele astea mă de-
pășesc întotdeauna. Eram disperat. Mă
și vedeam muștrat, transferat sau, poa-
te chiar, Doamne ferește, poate chiar
mai rău. Îmi băteam capul zi și noapte.
Degeaba, nu puteam să fac față.

AUGUST-PROSTUL : Atunci a apărut
el. Specialitatea lui e să facă față.

VALERIU : De unde știi ?

AUGUST-PROSTUL : Se vede. Spune
mai departe.

VALERIU : Ce să mai spun ? A apărut. Scrie, mi-a spus, și mi-a dictat la ureche.

AUGUST-PROSTUL : Ce ?

VALERIU : A, nu mă întreba. Era ceva important. Nu mai țin minte.

AUGUST-PROSTUL (*se întoarce spre Popescu*) : Ce i-ai dictat ?

POPESCU : Veți avea în vedere că din punct de vedere susțin important interzis să se intre fără a se bate la ușă avînd în vedere că veți urca la etajul trei important camera 17 din punct de vedere a se bate la ușă obținind de acolo acces la coridorul mai sus menționat nimeni din punct de vedere scara va coborî sau va urca important de la caz la caz unsprezece fix unsprezece trepte oprindu-se la ușă unde va bate corect.

VALERIU (*entuziasmat*) : Ai auzit ? Ce zici ? Admirabil ! M-a salvat ! A prezentat hirtia și a primit felicitările. (*Gest spre Soția.*) Și ea pretinde să-l asasinez. Pot ? Spune și tu, pot ? Nu e drept, nu e practic, nu pot !

AUGUST-PROSTUL : Așadar, dumnealui (*Il arată pe Popescu*) s-a născut cîndva, nu se știe cînd, la rezolvarea unei probleme. Am înțeles bine ?

VALERIU : Foarte bine.

AUGUST-PROSTUL : Din calcul s-a născut, ar zice unii, dar eu resping ideea cu indignare. Destul că oamenii trăiesc din calcule. Unde-am ajunge, dacă ne-am mai și zămisli din ele. Ne naștem, cel mult, din accident. Dar mai ales din dragoste. Ca să ne vedem de probleme. (*Brusc, Soției.*) De ce vrei să-l împuște ?

SOȚIA : Ca să rămîn numai cu el. (*Il arată pe Valeriu.*) De el m-am îndrăgostit atunci, mai de mult, cînd ne-am cunoscut. Numai pe el îl iubesc.

AUGUST-PROSTUL : Ia stai, dacă nu mă înșel, ne-am mai întîlnit cîndva. Erai... Stai să-mi aduc aminte... Erai fortificată. Într-o cetate după ultima modă.

SOȚIA : Așa e, o cetate științifico-artistică. Arăta grozav, ții minte ?

AUGUST-PROSTUL : Cum să nu. Ți-o ridicaseși singură, din lacrimile tale de față urîță. Voi, cînd nu sînteți frumoase, știți cum să reparați nedreptatea naturii. Vă prefaceți inteligente.

SOȚIA : Ce folos ! Uităm tocmai cînd ar trebui să ținem minte mai bine. În ziua cînd l-am cunoscut, trebuia să mă închid în cetate, nu-i așa ?

AUGUST-PROSTUL : Păi sigur ! Doar pentru asta îi întăriseși zidurile, cu ta-

lent și savantlic. Ca să reziste aseediilor. De ce nu te-ai închis ?

SOȚIA : N-aveam experiență. Așteptasem degeaba, ani în șir, în dosul crenelor. Nu mă mai atacase nici un vrăjmaș, pînă atunci.

AUGUST-PROSTUL : Oprește-te, nu mai povesti. Știu ce s-a întîmplat. Cum a răsunat prima salvă de tun, ai deschis porțile, în loc să răspunzi cu foc nimicitor.

SOȚIA : Nu-mi pare rău. Cînd sînt cu el (*Gest spre Valeriu*), nu-mi pare rău. A rămas neschimbat. Ca-n prima zi, cînd mi s-a prezentat.

(*Fanfara: Serenadă de duminică, în chioșcul din grădina publică.*)

VALERIU (*se apropie de Soție*) : Îmi permiteți, Valeriu Popescu. Încîntat de cunoștință.

SOȚIA (*rece, distantă*) : Avem prea multe cunoștințe. Științifice.

VALERIU : Să vă explic.

SOȚIA : Nu mai e nimic de explicat. Știința a explicat totul.

VALERIU : Noi, cei de la Degeresebelece, avem un ideal măreț. Avem probleme.

SOȚIA : Un singur ideal e măreț. Medalia olimpică.

VALERIU : Ce vreți să spuneți ?

SOȚIA : Un atlet aruncă greutatea la o sută de metri, la un kilometru, la cît poate. Nimica toată ! Eu o s-o arunc în lună sau în planeta Marte.

VALERIU : Cum ?

SOȚIA : O să aplic legea... (*Caută cuvîntul.*) Legea imponderabilității cosmice, asta e !... O s-o aplic la jocurile olimpice.

VALERIU : Nemaipomenit !

SOȚIA : O să iau toate medaliile. Un sac de medalii, îți dai seama ?

VALERIU : Extraordinar ! Vă repet, extraordinar !

SOȚIA (*cochetărie*) : Mă admiri ?

VALERIU : Foarte mult.

SOȚIA (*revine la tonul distant, de mai înainte*) : Nu faci bine. Învață-te să nu admiri decît arta.

VALERIU : Nu cunosc, n-are probleme.

SOȚIA : Ba da, foarte multe. Grele !

VALERIU : Vorbiți-mi de ele. Mă interesează tot ce vă interesează și pe dumneavoastră.

SOȚIA : Să luăm un caz. Fotografia. Ai observat ? Soarele răsare frumos ca să ne amăgescă, să ne aprindă gustul pentru artă.

VALERIU : Sînteți sigură ?

SOȚIA : N-am nici o îndoială. Dovadă că, după ce răsare, ne pîrjolește toată

ziua cu răsăritul lui nemilosă! Acum în-
telegi. Răsărind, ne-a trecut frumosul
pe la nas și ne-a lăsat să tînjim după
el. Dar fotograful l-a prins! În toate
pozițiile, în toate culorile. Fotograful e
mai artist decît soarele. Și eu sînt fo-
tograf. M-am specializat în răsărituri
de soare.

VALERIU: Atît de tînără? Ai împlinit
19 ani?

SOȚIA: Nimeni nu mai are azi 19 ani.

VALERIU: Poate 18. Sau 20.

SOȚIA: Nimeni nu mai are azi 18 ani.

Nici 20. O sută optzeci sau două sute.

O mie opt sute sau două mii!

VALERIU: Prea mulți, nu ți se pare?

SOȚIA: Deloc! Ne naștem bătrîni. Știm
o mie de adevăruri la cinci zile, un
milion la cinci luni, un miliard la
cinci ani. Galileu, cît era el de Galileu,
nici nu bănuia cîte știe azi un copil
de școală.

VALERIU: Asta e absolut sigur!

SOȚIA: Vezi? Acum fă socoteala. Ga-
lileu a murit de 724 ani. Și cu 1382 de
ani, cît a trăit, fac 298. Eu care am
învățat tot ce știa Galileu și tot ce s-a
mai descoperit după aceea, am tot 298
de ani. Sînt foarte bătrînă...

VALERIU: Ești o inteligență superioară.

Ești în stare să rezolvi orice problemă.

SOȚIA (*cochetărie*): Lingușitorule...

VALERIU: Nu! Pe cîntea mea!

SOȚIA (*păuză, apoi*): Te cred. Uită-te
la mine. De azi încolo, mai ai un ideal.
Problemele de la Degeresebelece sînt
un fleac. Adevărata ta problemă sînt
eu. Vrei să te înalți pînă la mine.

VALERIU: Da!

SOȚIA: Ești primul bărbat cu vedere
ageră. Nimeni nu observase cît de sus
am zburat. Nu vedeau pînă acolo, bie-
ții oameni.

VALERIU: Da, săracii. Zbori prea sus,
asta e.

SOȚIA: O să-mi deschid aripile și o să
mă înalț și mai mult.

VALERIU: Prea mult, amețesc!

SOȚIA: Nu te speria! Ești cu mine.

(*Se îmbrățișează.*)

(*Lumini multicolore. în tonuri stridente.*
Culorile cutreieră scena în toate direc-
țiile, întretîndu-se într-un dans foarte
viu. Fanfara: marș la intrarea artiștilor
în arenă.)

AUGUST-PROSTUL (*la rampă, adresîndu-se publicului, strigă*): Uitați-vă cu
toții; nu pierdeți ocazia! Rostul și im-
portanța lui Galileu în viața de fiecare
zi. Sfaturi practice pentru tinerii de
orice vîrstă. Cuvinte dulci, drumul

spre inima iubitei, clipe de poezie, cli-
pe de dragoste. Oricine poate să vadă,
deși prea mulți preferă să se nască
orbi. Trebuie să cercetăm totul, cu
de-amănuntul, ca să înțelegem și să ju-
decăm. (*Soției.*) Dați-i zor, acum pică
autobuzul.

(*Soția și Valeriu se desprind din îmbră-
țișare.*)

VALERIU: Fericire nesperată! Ea, so-
ția mea! Nu-i adevărat, visez, nu poa-
te fi adevărat!

SOȚIA: Jos crenелеle, jos toate fortifi-
cațiile! O să-l iubesc cu pasiune! O
să-l aștept seara cu mîncarea caldă și
cu papucii pregătiți lîngă calorifer. O
să ascultăm împreună la radio. O să
fie frumos, foarte frumos!

AUGUST-PROSTUL (*se apropie de ea,*
cu mersul ușor legănat din solduri al
unei cochete. Imită o voce feminină):

Am auzit că te măriți. Ce bine-mi pare,
scumpo! N-are importanță că mi-o iei
înainte. Zău că nu-ți port pică. Vino
să te pup.

SOȚIA: Să nu îndrăznești! O să fiu
fericită, o să mă răzbum!

AUGUST-PROSTUL (*același joc*): Să
te răzbuni? Ce vorbă-i asta, scumpo?

SOȚIA: O vorbă ca toate vorbele. O să
mă răzbum pe voi, frumoaselor, neîn-
duplecatelor!

AUGUST-PROSTUL (*ca mai sus*): Da!
de ce să te răzbumi, dragă? Ce ți-am
făcut noi?

SOȚIA: M-ați făcut să sufăr. Nopti de-a
rîndul mi-am înfundat capul în pernă
și-am plîns cu deznădejde. Vă dispre-
țuiesc, vă urăsc! O să vă dau o lecție
să mă pomeniți!

AUGUST-PROSTUL (*ca mai sus*): Ei
poftim, știi că ai haz? Nu zău, scum-
po, ce-ți veni?

SOȚIA: Cum ați îndrăznit să mă priviți
de sus? Toate, dar absolut toate fru-
moasele, v-ați bătut joc de mine. De
cînd am simțit prima dată un fior aici,
fiindcă îmi creșteau sîinii. Și de ce, mă
rog? S-au mai văzut fete urfite. În de-
finitiv, sînt mai multe urfitele decît fru-
moasele. Și, dacă vreți să știți, sînt și
mai prețuite. Femeia iubește mai fier-
binte cînd nu e frumoasă, fiindcă iu-
bește plină de recunoștință.

AUGUST-PROSTUL (*același joc*): Pa,
scumpo, te compățimesc. Sincer, cre-
de-mă! (*Se îndepărtează, cu mersul*
cochetei. Se apropie de Valeriu. Trep-
tat, mersul i se schimbă. Imită felul
de a păși — tot ușor legănat, dar lă-
sat pe spate — al unui obez.) No, mă

rog frumos, am auzit că vă căsătoriți. Vă gratulez, tovarășe Valer Popescu.

VALERIU : Mulțumesc, tovarășe președinte. Știți, cred că nu e nevoie de urări.

AUGUST-PROSTUL (*același joc*) : D-apăi așa e uzul, mă rog frumos. De ce să nu vă gratulez ?

VALERIU : Logodnica mea e foarte inteligentă. Logodnica mea nu e superstițioasă.

AUGUST-PROSTUL (*ca mai sus*) : No, bine, da puțin noroc nu strică.

VALERIU : Vedeți, norocul... Din punct de vedere științific, problema norocului... Logodnica mea spune, din punct de vedere glandelor... E foarte important rolul glandelor. Și mașinăria economică ! Să meargă corect... Și problema artistică. Știți, arta... Logodnica mea știe...

AUGUST-PROSTUL (*ca mai sus*) : Să fie într-un ceas bun teoria, mă rog frumos. Om vedea noi și praxa, tovarășe Popescu Valer.

VALERIU (*alt ton*) : Eu sînt VALERIU Popescu, el e Popescu Valeriu (*Gest spre Popescu.*) Ai uitat ?

AUGUST-PROSTUL : (*tonul propriu*). Nu, dar ai vorbit ca el.

VALERIU : Fără să vreau. Și n-am izbutit, ai văzut. Doar am încercat.

AUGUST-PROSTUL : Ce ți-a venit ?

VALERIU : Mi se făcuse frică. Mi se părea că asta e singura soluție. Să-i iau și eu locul, o dată. Nu numai el mie.

AUGUST-PROSTUL : Asta-i bună ! De ce să-i iei locul ?

VALERIU : În ziua cînd m-a felicitat președintele, mi-am dat seama de grozăvie. Se petrecea o mare dramă.

AUGUST-PROSTUL : Ce dramă, ce tot bați cîmpii cu dramele ?

VALERIU : O dramă sfișietoare, credemă. Înțelesesem că nu eram demn de ea. (*O arată pe Soție.*) El mi-a deschis ochii. (*Il arată pe Popescu.*)

AUGUST-PROSTUL : Serios ? Cum, cînd, de ce ?

VALERIU : Eram transportat... Ca de obicei de la o vreme... Îmi repetam întruna : de necrezut ! Ea, soția mea !... Mare noroc mai am ! Noroc cu carul !...

POPESCU (*pe neașteptate, lîngă el*) : E-he...

VALERIU (*tresare, lovit*) : Ai apărut ? Presimțeam, știam eu că nu scap. Lasă-mă-n pace !

POPESCU : E-he-he...

VALERIU : Lasă-mă-n pace, cînd îți spun !

POPESCU (*se îndepărtează, disprețuitor*) : Ha !...

VALERIU : Ia stai, unde pleci ? (*Popescu se oprește.*) De ce ai apărut, ce vrei ?

POPESCU (*gest de compătimire, spre Valeriu*) : Eh...

VALERIU : Crezi că... Crezi că n-o să fiu demn de ea ?

POPESCU (*evidență care nu mai merită discutată*) : He !

VALERIU : Nu-i adevărat ! Sînt ! Sînt foarte demn !

POPESCU (*ușoară iritare în fața stupidității*) : Tttt...

VALERIU : Bine, te cred. Se vede cale de-o poștă diferența. Eu nu gîndesc profund ca ea.

POPESCU (*gest măreț către sine*) : Ei ?

VALERIU : Sigur că da ! Tu ești important, important, faci impresie... O să gîndești de-o să se ducă buhul. Poate chiar mai profund decît ea...

POPESCU (*alt ton. Așteaptă concluzia logică*) : Ei ?

VALERIU : Nu te las ! Nici prin minte nu-mi trece. De data asta, n-o să-mi iei locul. Și eu sînt în stare să gîndesc. Ascultă. Omul e un animal superior ! Îți place ?

POPESCU (*dispreț, zdrobitor*) : Ha !

VALERIU : Bagă de seamă, nu accept ! Nu accept să mă iei peste picior ! Omul e un animal superior ! E o maximă, o cugetare profundă.

POPESCU : Ha-ha !

VALERIU : Ai dreptate, e prea puțin zis. Dar putem să adîncim lucrurile. Omul, din punct de vedere zoologic, e un animal superior. Nu, nu e bine. Omul, e foarte important să ne dăm seama... Susțin că omul... E corect, corect și important din punct de vedere... Din toate punctele de vedere, e foarte important să susțin că omul e un animal superior... Nu e bine ! Nu e bine deloc !

POPESCU (*așteaptă o vreme. Apoi, ca mai sus*) : Ei ?

VALERIU : E limpede, nu sînt în stare — ce să mai lungim vorba ? Te-nsoriu tu. Eu mă dau de-o parte.

SOȚIA : Îngrozitor !... Cum ai putut să... Doamne, dacă știam. Îngrozitor, îngrozitor !

VALERIU : Ce era să fac ! Așa m-am obișnuit. De mult, de ani de zile. El îmi ia locul peste tot, mă scoate din toate încurcăturile. La școală, la serviciu... Trebuia să mă înlocuiască și acasă. Eu nu eram la înălțime pentru o soție ca tine.

SOȚIA : Bine, dar nici eu nu mai gândeam profund. Eram fericiți. Era normal să devin superficială.

VALERIU : De unde să știi ! Când am aflat, era prea târziu. El lucra de zor la prima cugetare.

POPESCU : Omul animal superior... susțin din punct de vedere cel mai... fiindcă animal omul superior... (*Se oprește. Caută să-și ascundă nemulțumirea.*) Hm... (*Meditează.*)

AUGUST-PROSTUL : Va să zică, așa stau lucrurile. (*Soției.*) Sărăcuța de tine, ai pățit-o ! Să te îndrăgostești de unul și să te trezești măritată cu altul... Afurisită surpriză ! Consolază-te. Așa se întâmplă mai în toate căsniciile.

SOȚIA : Ei și ? Mie nu trebuia să mi se întâmple.

AUGUST-PROSTUL : Parcă am mai auzit eu vorbele astea...

SOȚIA : Unde ?

AUGUST-PROSTUL : N-are importanță. Vorba e, ce facem acum ? Hotărâți-vă. Repede, vine autobuzul !

SOȚIA (*ridică revolverul, i-l întinde lui Valeriu*) : Omoară-l !

AUGUST-PROSTUL : Stai, frate, iar începi ?

SOȚIA : Taci ! (*Vorbește cu Valeriu.*) Împușcă-l !

VALERIU (*se întoarce spre August-Prostul*) : Dumneata ce părere ai ?

AUGUST-PROSTUL : Mă opun !

SOȚIA : Bagă de seamă, te-amesteci unde nu-ți fierbe gala...

AUGUST-PROSTUL : Găsești ? Bine, tac.

SOȚIA (*cu revolverul întins spre Valeriu*) : Ucide-l !

VALERIU (*vorbește cu August-Prostul*). Nu mă lăsa singur, nu pot să-i țin piept ! (*O arată pe Soție.*)

AUGUST-PROSTUL (*Soției*) : Dă-mi voie să vorbesc. Oricum, e vorba de un asasinat, nu pot rămâne nepăsător.

SOȚIA : Te pomenești că ai conștiință?... AUGUST-PROSTUL (*surpriză neplăcută*) : Te pomenești... Ce-i de făcut ?

SOȚIA : În regulă. Atunci o să-l omori tu. (*Îi întinde revolverul.*)

AUGUST-PROSTUL : Ei nu, ești culmea, zău așa !

SOȚIA : Nu vrei ?

AUGUST-PROSTUL : Cum o să vreau, cucoană, drept cine mă iei ?

SOȚIA (*aruncă revolverul*) : M-am săturat de voi, ca de mere acre.

AUGUST-PROSTUL : Și noi de dumneata.

SOȚIA : De mine ? (*Deprimare.*) În halul ăsta ați ajuns ! Ce să mă mir... Era de așteptat.

AUGUST-PROSTUL : Te pomenești că noi sîntem de vină... Dumneata îți încurci treburile acasă și noi sîntem de vină.

SOȚIA : N-am spus asta. Dar, oricît, o mîină de ajutor puteați să-mi dați.

AUGUST-PROSTUL : Ce ajutor ? Să-l împușcăm pe bărbatu-tău... Bună, zău că-i bună !

SOȚIA : Toți mi-ați spus, sau, mă rog, dacă n-ați spus, măcar ați lăsat de înțeles că e un om imposibil. Îl luați peste picior, dar nici unul nu-l pune la zid. Dacă aveți conștiință, de mult l-ați fi lichidat.

AUGUST-PROSTUL : Ia ascultă, dumneata nu pricepi atîta lucru ? Una e să nu poți suferi pe cineva, și alta să-l... (*Face gestul de a trage cu revolverul.*) Diferență ca de la cer la pămînt.

SOȚIA : Atunci de ce mă necăjiți ? Zici că mă cunoști mai de mult. Știi ce pățesc cînd ies din casă. Vecina, factorul, responsabilul de la Alimentara, toți îmi dau sfaturi, mă compătimesc, fac glume proaste pe seama mea. (*Scoate din poșetă o sacoșă. deschide o ușă imaginară, intră, închide ușa.*)

(*Fanfara mai tare.*)

AUGUST-PROSTUL (*o întîmpină pe Soție, în atitudinea serviabilă a unui vînzător de magazin*) : A, poftiți, bine ați venit pe la noi, doamna Popescu. Cu ce vă putem servi ?

SOȚIA : Două sute de grame de unt.

AUGUST-PROSTUL (*împachetează, îi întinde un pachet imagină*) : Da, vă rog, poftiți. Cam puțin două sute de grame, tovarășico. Filozofii trebuie să se hrănească, nu glumă.

SOȚIA : Treaba lor, nu mă privește.

AUGUST-PROSTUL : Se poate să vorbiți așa ? Tocmai dumneavoastră... Nu sînteți dumneavoastră soția domnului Popescu Valeriu de aici, din bloc, de la etajul patru ?

SOȚIA : Ei și ?

AUGUST-PROSTUL : Mai poftiți pe la noi, ne face plăcere să vă servim. Aveți un soț foarte important, mare gînditor.

(*Soția îl privește de la înălțime, gata să-l pună la punct. Renunță. Se îndepărtează. August-Prostul o ocolește în fugă. Îi iese în cale.*)

SOȚIA (*deschide altă ușă imaginară, intră, închide ușa*) : Bună dimineața. Un pachet „Carpați“, vă rog.

AUGUST-PROSTUL (*se întoarce, ia dintr-un raft imaginar un pachet de țigări și i-l dă. Imită vocea unei bătrâne*): Na la maica, frumușico. Cam rar pe la noi. Mai des vine bărbatul. De două ori pe zi.

SOȚIA: El citește ziare, ziare de dimineață, ziare de după-prânz...

AUGUST-PROSTUL (*același joc*): Ei, mare lucru și cu dumnealui! Intră, tace, ia ziarul, își bagă nasul în el, iar tace și la urmă iese. O fi tobă de carte, eu așa zic.

SOȚIA: Vorbim altă dată. Bună ziua. (*Dă să plece.*)

AUGUST-PROSTUL (*ca mai sus*): Da' de ce altă dată? Te-ai învățat să taci și dumneata? Fii cu ochii în patru, ascultă-mă ce-ți spun. Așa fac toți. Tac ce tac, și-odată te pomenești că iau foc. Țipă, trântesc, sparg farfuriile, prăpăd!... Întrebă-mă pe mine, că sînt pătită.

SOȚIA (*brusc, alt ton*): Mulțumesc, sînt sătulă de sfaturi. Nu mai am ce face cu ele. Divorțez.

AUGUST-PROSTUL (*tonul propriu*): Și floarea? (*Ingenunchează lingă floare, plînge.*) Sărmană floare, plăpîndă! Mai bine creșteai pe cîmp, în soare și-n vînt, și în ploaie... Ți-ai fi umflat păs-taia pînă crăpa și-și lepăda semințele. Apoi, îmbătrînind în tihnă, te-ai fi uscat cuminte la marginea izlazului, iar oile nevinovate și-ar fi pierdut în preajmă căcărezii... Așa, aici... Aici — vai de capul tău... Cum să te salvez? (*Brusc, se scoală, se duce glonț la Soție.*) Nici să n-aud de divorț! Du-te cu el la circ. (*Îl arată pe Popescu.*) Uite, vine autobuzul, îl vezi? (*Gest spre culisa dreaptă.*)

SOȚIA: Să poftescă, nu mă privește. (*Îl arată pe Popescu.*) Se cunoaște că nu l-ai văzut niciodată furios pe dumnealui. În lume, face impresie. Dar acasă... Avea dreptate bătrîna cu debitul de tutun. Sparge și farfuriile.

AUGUST-PROSTUL: Ei, asta e! Exage-rezi...

SOȚIA: Dimpotrivă, nu spun tot. Am fost oarbă, surdă, tot timpul. Împleteam ciorapi, îi călcam cămășile, ascultam la radio și visam la fericirea noastră. El medita, important. Era departe, dar eu tot mai speram să se întoarcă. Pînă într-o seară. Pînă în seara de pomină, cînd a spart farfuriile.

(*Fanfara, mai tare. August-Prostul aduce în scenă două scaune. Le pune în planul doi, ceva mai depărtate unul de*

altul. Îl invită pe Popescu, cu un gest. Să ia loc. Popescu execută. Meditează.)

SOȚIA: Cum crezi că s-a întîmplat?

AUGUST-PROSTUL: Habar n-am. Dă-i drumul.

SOȚIA: M-am apropiat de el (*Execută.*) M-am cam alintat așa, ca o pisicuță... Eu îl mîngîiam și mă alintam și tor-ceam. El era foarte rece.

AUGUST-PROSTUL: Se obișnuiește. Mai departe.

SOȚIA: L-am întrebat: ce-i cu tine, nu te simți bine?

POPESCU: Îfîm — humm...

SOȚIA: Ei haide, spune-mi, ai vre-un necaz?

POPESCU Aș.

SOȚIA: Atunci de ce te porți așa?

POPESCU: Am găsit susțin din punct de vedere prima cugetare susțin omul avînd în vedere animal superior fiind-că animalele important și corect să aibă superiorii lor. (*Superb.*) Ei?

SOȚIA: E draguț!...

POPESCU (*jignît*): A!... (*li întoarce spatele, meditează.*)

SOȚIA: Nu fi urcîcios, de ce-mi întorci spatele?

POPESCU: Ha!

SOȚIA: Știi ceva? Tu prea iei în serios chestiile astea cu știința și arta.

POPESCU: O!...

SOȚIA: Nu te supăra. Poate că am greșit. Nu-s chestii, simple chestii. Dar, orice ai spune... Uite ce zic eu. Mai lasă-le, mai odihnește-te.

POPESCU (*sare de pe scaun*): Ha-ah!

SOȚIA: Ce vrei să spui? Că tocmai eu vorbesc așa despre preocupările tale?... Nu te mira. Sînt și eu o femeie ca oricare alta. E mai bine așa, e firesc. Înainte de căsătorie, sîntem idealuri. Cînd ne căsătorim, devenim femei. Mai tîrziu, ajungem soții. Eu vreau să rămîn femeie. Sărută-mă.

POPESCU (*mîna la frunte, durere de cap*): Ah!

SOȚIA: Tocmai! Dacă te doare capul, e timpul să faci o pauză. Prea multă gîndire strică. Hai, sărută-mă.

POPESCU (*culege revolverul de pe jos, îl duce la timplă.*) Ah-ah-ah!

SOȚIA: Doamne, mă sperii! Liniștește-te! Uite, dacă vrei, îți fac chiftelute. Știu că-ți plac.

POPESCU: Tttt!... (*Se plimbă, agitat, preocupat.*)

SOȚIA: Bine, te las în pace. Nu te mai frămînta atît. Stai jos. (*Popescu își ocupă scaunul. Meditează. Soția se așază pe celălalt scaun. Își scoate lucrul din poșetă, împletește ciorapi.*)

(August-Prostul aduce în scenă o măsuță cu un aparat de radio. O pune între cele două scaune. Soția răsuștește bu-tonul aparatului.)

PRIMA VOCE (la radio): Repune min-ghea în joc din colțul careului de șase metri, lovitură liberă în favoarea echipei gazdă. ratează de la trei metri singur în fața porții, schimbă jocul pe partea dreaptă, centrează pericolul în careu, arbitrul dictează lovitură de pedeapsă. (Popescu închide aparatul de radio.)

SOȚIA: De ce l-ai închis?

POPESCU (gest de dispreț): Bah... (Meditează.)

SOȚIA: Joacă și ei cum pot, bieții băieți. Evident, tu gîndești mai profund, dar de ce să fii atît de sever cu ei?

POPESCU (revelație): Susțin important din punct de vedere știu ce lipsește avînd în vedere omul corect animal superior fiindcă important și animalele sau și mai bine susțin important omul din punct de vedere superior fiindcă și animalele important și corect... (Ca mai sus.) Ei?

SOȚIA: Amîna pe mîine. O să gîndești mai cu spor, sînt sigură.

POPESCU: Ha-ah!

SOȚIA: Nu te enerva. Mai bine să dăm drumul la radio. Schimb postul, dacă vrei. (Execută, apoi împletește ciorapi.)

A DOUA VOCE (la radio): Iar acum, dragi copii, o să vă povestesc cîte ceva din viața minunată a albinelor. Ele sînt foarte harnice, și noi, oamenii mari, cînd ne năpădesc părerile de rău pentru că nu prea ne vedem de treabă, vă punem pe voi copiii să învățați fable din viața albinelor și a furnicilor. (Popescu, nervos, închide aparatul. Meditează.)

SOȚIA: Nu-l închide. Vorbesc și ei cum se pricep, bieții oameni. Tu, în locul lor, ai spune lucruri mult mai interesante, sînt convinsă. Nu trebuie să le pretinzi mai mult decît pot să dea.

POPESCU: Șșst!... (Meditează.)

SOȚIA (ușoară notă de iritare, în voce): Fii bun, dă drumul la radio.

POPESCU: Ssst!... (Meditează.)

SOȚIA (deschide aparatul): Să ascultăm totuși. E o conferință interesantă. (Împletește.)

A DOUA VOCE (la radio): Învățați fable, dragi copii, fiți silitori, așa e frumos. Învățătura e foarte folositoare pentru mințile fragede, căci, altfel, cum ați vrea să aflați că mai există și virtuți pe lumea asta?

(Popescu, foarte nervos, închide aparatul. Meditează)

SOTIA: Te rog să-l lași deschis. Mie îmi place. (Deschide aparatul, împletește.)

A DOUA VOCE (la radio): Nu uitați ce vă spun, copii. La bătrînețe, o să vă vină rîndul și vouă să povestiți istorioare moralizatoare. Ce v-ați face, dacă ați uita de albine? Nu v-ar mai rămîne decît lupii și oamenii.

POPESCU (închide aparatul, indignat): Ha-ah-ah!

(Soția deschide aparatul, cu un gest ferm. Împletește nervoasă.)

A DOUA VOCE (la radio): Nu plîngeți, copii, liniștiți-vă! Există pe lume și albine fericite, nu numai albine virtuozose. Se numesc trîntori și trăiesc ca bimbașa, fiindcă posedă arta de a fecunda.

POPESCU (închide aparatul, cu un gest foarte violent. Îndreaptă revolverul spre aparatul de radio): Trag!

SOȚIA (în culmea enervării, deschide aparatul. Îl înfruntă pe Popescu din privire): Trage! Poftim, trage, dacă-ți dă mîna!

A DOUA VOCE (la radio): Prin urmare, ne-am înțeles, copii. E foarte frumos din partea albinelor că..

(Popescu trage asupra aparatului de radio. Restul scenei, pînă la replica lui August-Prostul, trebuie jucat foarte repede.)

SOTIA: Ce-ai făcut?

PRIMA VOCE (la radio): Pe lîngă bară, dragi ascultători! Centrează pericolul în careu, arbitrul dictează lovitură de pedeapsă... (Popescu trage în aparat.)

SOȚIA: Oprește-te, nu mai trage!

A DOUA VOCE (la radio): Albinele și furnicile, copii...

(Popescu trage nenumărate focuri asupra aparatului. Replica Soției, de mai jos, se suprapune peste începutul replicii următoare a vocilor.)

SOȚIA: Nu mai trage, e o nebulie! Ce ți-a făcut bietul aparat? Gîndește-te, nici n-am plătit ultima rată.

CELE DOUA VOICI (la radio): Arbitrul dictează... (Împușcătură.) Din viața minunată a albinelor... (Împușcătură.) Lovitură de pedeapsă... (Împușcătură.) Albinele și furnicile... (Împușcătură.)

Redune mingea în joc... (*Împuscătură.*)
Albinele și trântorii... (*Împuscături re-
petate.*) Fiți silitorii... Își fac datoria...
față de stup... Datoria față de stup...
Datoria față de stup... Datoria față de
stup...

(*Popescu nu mai trage, aruncă revol-
verul. Fanfara, fortissimo.*)

AUGUST-PROSTUL (*la rampă, strigă*):
Priviți cu atenție, nu pierdeți ocazia!
Rolul și importanța farfuriilor sparte,
în micile discuții conjugale! Sfaturi
practice pentru soții din Capitală și din
provincie. Cioburi de porțelan, succes
garantat. Clipe de bărbăție, clipe de
triumf. Oricine poate să vadă, deși prea
mulți preferă să se nască orbi. Vă po-
vestim întâmplarea cu de-amănuntul, ca
să înțelegeți tot și să judecați.

POPESCU (*jubilează, strigă*): Am găsit
susțin important am găsit că omul corect
fiindcă animalele din punct de ve-
dere superior cel mai trebuie să aibă
superiori important și corect constatăm
din punct de vedere superiorii lor im-
portant având în vedere cel mai tre-
buie.

SOȚIA (*strigă, întorcându-se spre Au-
gust-Prostul*): Poftim, acuma știi tot.

AUGUST-PROSTUL (*strigă*): Ce-ai de
gînd? Fă ceva! (*Ridică revolverul, i-l
întinde lui Valeriu.*) Are dreptate, îm-
pușcă-l! (*Îl arată pe Popescu, Valeriu
ezită.*) Grăbește-te, se vede autobuzul!

POPESCU (*strigă*): Am găsit din punct
de vedere, cugetare profundă susțin
având în vedere că omul superior im-
portant (*Valeriu îndreaptă revolverul
spre el*) cel mai trebuie animalele din
punct de vedere superiorii lor impor-
tant!

SOȚIA (*strigă*): Taci! Nu mai pot su-
porta! Taci, taci, taci! (*Se aude un
motor de automobil.*)

AUGUST-PROSTUL (*lîngă urechea lui
Valeriu, strigă*): Trage odată, se aude
autobuzul.

VALERIU (*strigă*): Nu pot, ți-am mai
spus, nu e practic! Ce mă fac fără el?
Cine să-mi mai rezolve problemele?...
(*Aruncă revolverul, zgomotul motorului
crește.*)

POPESCU (*strigă*): Susțin important
omul corect din punct de vedere supe-
rior cel mai trebuie avînd în vedere
animal...

AUGUST-PROSTUL (*ridică revolverul,
i-l întinde lui Valeriu, strigă*): Tre-
buie! Gîndește-te la floare, o calcă
autobuzul!

VALERIU (*strigă*): Nu! Ar fi îngrozi-
tor! (*Ridică revolverul, îl ochește pe
Popescu.*)

POPESCU (*strigă*):... Animal superior
susțin din punct de vedere important...
(*Valeriu trage, Popescu se prăbușește.*)

AUGUST-PROSTUL (*Soției*): Poftim,
s-a făcut.

(*Soția și Valeriu se îmbrățișează feri-
ciți. Din dreapta intră autobuzul.*)

AUGUST-PROSTUL (*în calea autobu-
zului, face semne disperate*): Hei,
stai!... (*Se repede, scoate floarea din
pămînt cu rădăcină cu tot, sare din
fața autobuzului. Scoate un ghiveci din
buzunar, pune floarea în el, i-o întinde
Soției.*) Luați-o! S-o stăpîniți sănătoși.
Urcați-vă în autobuz, voi nu vedeți ca
pleacă?

(*Soția și Valeriu se urcă, autobuzul
pleacă. August-Prostul le face semne de
rămas-bun. Fanfara cîntă asurzitor.*)

Teatrul „Barbu Delavrancea”

„ION”

dramatizare de Mihail Sorbul

după romanul lui Liviu Rebreanu

Regia: Romulus Vulpesiu

Scenografia: arh. Vladimir Popov

In prim-plan : Mihai Stan, interpretul rolului titular. In planul secund :
Angela Macri (Zenobia)

